

NICOLAE PÂRÂIANU (1904 - 1988)

A venit pe lume în ziua de 8 ianuarie 1904 în orașul Târgu Jiu, mama provenind din satul Topârcea al Mărginimii Sibiului, tatăl socotindu-se urmaș al unui mare ban al Olteniei de la începutul secolului XVIII. Studiile primare și gimnaziale le-a urmat în orașul natal, după care a frecventat și absolvit liceul la Pitești. De aici a plecat în 1922 la Constanța pentru a urma cursurile Școlii Navale, pe care a absolvit-o în 1926 ca șef de promoție și a devenit sublocotenent de marină. După efectuarea stagiilor de ambarcare pe monitoare fluviale și pe distrugătoare marine, începând cu 1928, a urmat timp de 4 ani cursurile Școlii Regale de Inginerie Navală din Genova, la absolvirea căreia a obținut titlul de inginer naval, cu titlul "dottore", care se atribuie în Italia tuturor absolvenților de studii superioare. A lucrat apoi la Arsenalul Marinei Militare de la Galați până în anul 1945, când a fost trecut în rezervă cu gradul de locotenent comandor. În această perioadă a îndeplinit și funcția de director

tehnic, conducând modernizarea celor 7 monitoare fluviale românești prin înlocuirea artileriei grele și dotarea cu armament antiaerian. De asemenea, a îndrumat construirea celor două submarine românești "Rechinul" și "Marsuinul", a puitorului de mine "Amiral Murgescu" și a șase vedete torpiloare. În perioada 1938 - 1939 a supravegheat construirea la Kiel în Germania a bricului "Mircea" și, în același timp, s-a specializat în construirea de submarine la Bremen în Germania și în șantiere navale din Olanda. Înainte de trecerea în rezervă, încă din anul 1943 a fost conferențiar la specializarea Construcții Navale a Institutului Politehnic din București, iar începând cu 1951, odată cu înființarea la Galați a Institutului Mecano - Naval, a predat cursul "Mașini și Instalații Navale" în calitate de profesor la Catedra Termotehnică și Mașini Navale, pe care a și condus-o un timp. Simultan cu activitatea didactică a îndeplinit importante funcții în cadrul sectorului naval românesc: director tehnic al Stabilimentelor Marine, director tehnic în Administrația Livrărilor de Nave către URSS, inginer șef al Institutului de Proiectări Navale București în perioada 1948 - 1955, șeful Sectorului Proiectări la Institutul Tehnologic de Construcții de Mașini București în perioada 1955 - 1958, inginer șef la ICEPRONAV Galați în perioada 1968 - 1974, inginer proiectant la I.C.P.M. București în perioada 1974 - 1977.

Am avut norocul ca în timpul celor două semestre ale anului IV 1956/1957 și un semestru al anului V 1957/1958 să beneficiaz de prelegerile la cursul Mașini și Instalații Navale și de îndrumarea acestui om minunat la proiectul de an al disciplinei cu același nume. De asemenea, mi-a fost îndrumător la proiectul de diplomă, cu tema Supraalimentarea motoarelor Diesel. Trebuie să vă spun că avea un har pedagogic deosebit, nu am auzit nici un coleg să spună că nu l-a înțeles pe Profesorul Pârâianu. Dimpotrivă, și acum, după zeci de ani, fiecare dintre noi are impresia că s-a înțeles foarte bine cu Dumnealui. Își preda cursul în mod liber, fără să apeleze la notițe sau ceva asemănător. Chiar și relațiile de calcul izvorau numai din mintea lui pătrunzătoare, cu adevărat inginerească.

Toata viața am fost însoțit de explicațiile Dumnealui și poate că acesta este motivul că întreaga mea carieră este pavată cu realizări de mașini și instalații, multe dintre ele navale. Să enumăr mai întâi cronologic cursurile predate: Instalații de forță navale cu aburi, Instalații de bord, Generatoare de abur, Utilaje termice, Instalații de ardere. O calitate deosebit de rară a Profesorului Pârâianu a fost stimularea la studenții săi a creativității, care știm că este de multe ori o lacună a învățământului, mai ales tehnic. În ceea ce mă privește,

pot să spun că cele 9 brevete de invenție pe care le-am obținut, dovedesc că Profesorul a aruncat sămânța creativității pe un teren roditor. Cele peste 350 separatoare românești de santină SEROM construite începând cu 1984 după proiectele și brevetele inițiate în laboratorul pe care l-am condus, atestă același lucru. Deși am enumerat laudativ câteva trăsături de caracter ale marelui profesor, nu v-am spus încă principalul: un om de o delicatețe remarcabilă, însoțită de multă căldură sufletească, dublată de dragoste pentru artă și filozofie, calități care îl apropiau psihic de fiecare dintre studenții săi. Dau un singur exemplu: La mulți ani după terminarea facultății, mă lamentam eu că unii dintre absolvenții noștri dezamăgesc prin comportarea lor. Mi-a spus: „Te duci la circ și vezi cum un cal își așează la comandă copita pe o anumită literă sau cifră. Acela este un cal dresat, specializat așa cum noi îi specializăm pe studenți. După spectacol, calul se întoarce la grajdul său, iar absolvenții la trăsăturile lor de caracter”.

În 1988, la aniversarea a 30 ani de la absolvirea facultății, l-am invitat, ca de obicei, și pe Domnul Profesor Nicolae Pârâianu. Nu a mai putut veni, dar ne-a trimis o scrisoare de două pagini, care ne-a rămas tuturor în inimă. Citez din ea: "București 2 iunie 1988. Pentru promoția 1958, de ingineri navali. Dragii mei, scrisoarea aceasta vă parvine cu o întârziere de 30 ani. Aveam, acum 30 ani, vârsta pe care o aveți voi acum. Eram atunci Moș Pârâianu, vă aduceți aminte? Eram bucuros de acest apelativ care amintea amabila lege a firii, care axiomatiza adevărul că tinerețea își trage puterile de la bătrânețe, pe care o însoțește în drumul către punctul "tramonto", cum ne spunea marele nostru profesor Angelo Scribanti, când în prelegerile lui de Arhitectură Navală ne lega destinul de navă... Am spus că scrisoarea o primiți cu întârziere de 30 ani. Poate că atunci tinerețea voastră ar fi măsurat cu alte unități de măsură gândurile mele filtrate prin efervescența entuziasmului vostru. Astăzi însă, când unii dintre voi sunt însăși profesori și alții actuali și foști rectori de opinii de viață, veți folosi alte criterii, alambicate și vehiculate de vicisitudinile vieții reale, pentru aprecierea fostului vostru profesor... Dar și ei și voi (ultima promoție din cele 16 câte m-au cunoscut ca profesor), ați dovedit pe parcursul vieții cât de adevărat este faptul că studenții, de la profesor, așteaptă pe lângă informațiile culturale și (mai ales) o concepție de viață și gândire care să le jaloneze drumul în viață. Între discipol și profesor se creează, printr-un proces de osmoză spirituală, un climat afectiv, care este mai util în viață decât informația seacă "ex cathedra" fără aderență cu sufletul. Căci numai legăturile de această natură creează liantul dintre generații, prin care se transmit valorile eterne care definesc demnitatea umană: adevărul, binele, dreptatea, frumosul. În siajul lăsat de dascăli și mentori spirituali ai generațiilor, s-a creat conștiința că omul în sine, ca om, nu există. Există doar omul social și sub specia sociabilității, acesta e dator să se sacrifice întotdeauna pentru colectivitate. Aceasta e legea morală a sacrificiului. Coșbuc spune: "Tu ai pe-ai tăi, De n-ai pe nimeni, Te luptă pe seama tuturor" Pentru mine colectivitatea erați voi, acum 30 ani, promoția a 3-a de ingineri navali a Galașilor. Veți aprecia în ce măsură fostul vostru dascăl a respectat legea morală a generației sale...

Oricum, vă sunt dator pentru că în ecoul amintirilor de caldă afecțiune cu care m-ați înconjurat, am putut găsi puterea necesară pentru a înfrunța adversitățile drumului spre "tramonto"(apus, asfințit). Cu regretul de a nu putea fi în mijlocul vostru (decât cu gândul printre voi), ultima mea promoție, care mi-a onorat viața intelectuală, vă recomand ca ori de câte ori veți asculta opera Boema, să fiți atenți în ultimul act, la aria lui Coline (aria paltonului). Poate veți înțelege mai bine și mai mult decât a putut să vă spună "moș Pârâianu".

Am urmărit cu atenție și nu numai o dată opera Boema și cred că în scrisoarea sa profesorul a vrut să sublinieze că o fire nobilă este oricând gata de sacrificii și că sensul existenței umane este utilitatea. Acum, după ce am trăit unii dintre noi cea mai mare parte din viață, cred că putem răspunde la întrebarea simplă: pentru ce trăiește omul, care este sensul existenței sale? Este clar că nu trăim mai ales ca să mâncăm sau să bem, nici să dormim și nici pentru altceva strict legat de persoana noastră. Trăim în primul rând ca să ne simțim bine atunci când putem dăruia altora cât mai mult. Suntem mulțumiți atunci când ne îngrijim copiii, perechea de familie, părinții, când facem ceva bun pentru prietenii de familie și lăsăm în urma noastră realizări cât mai durabile. Să ne gândim la marii creatori de valori artistice sau tehnice, la Giuseppe Verdi, la

Michelangelo Buonarotti, la George Enescu, la Rudolf Diesel și la mulți, mulți alții. Toți au simțit nevoia lăuntrică de a crea, de a fi utili celorlalți și ne-au lăsat opere, realizări nemuritoare. Fiecare dintre noi nu suntem genii, dar constituim câte o părticică din edificiul civilizației umane, caracterizați în primul rând prin spiritul de dăruire, după cum profesorul Nicolae Pârâianu a dovedit-o cu prisosință.

Așa cum se întâmplă uneori, Providența nu este generoasă cu cei mai buni dintre noi. În 1958, la o întâlnire cu studenții, marele profesor și-a exprimat unele nemulțumiri față de jefuirea țării de către vecinul din Răsărit. S-a găsit în preajma sa un delator care l-a turnat la Securitate, a fost imediat ridicat, judecat și condamnat la 16 ani muncă silnică. Remarcabilele sale cunoștințe tehnice i-au folosit și aici: tot timpul detenției a lucrat la proiecte militare, astfel încât pedeapsa i-a fost redusă la 6,5 ani. După eliberarea din temniță, foștii săi studenți l-au invitat să lucreze la ICEPRONAV Galați, unde a funcționat ca inginer-șef în perioada 1968-1974.

Asociația Națională a Veteranilor de Război îl propusese pentru gradul onorific de contra- amiral, dar nu a mai apucat să se bucure de acest titlu, pentru că a plecat dintre noi la 27 aprilie 1988 și a fost înmormântat la Cimitirul Șerban Vodă din București.

Știu că în prezent Asociația Națională a Constructorilor de Nave ANCONAV a reluat demersurile pentru atribuirea post mortem a titlului susmenționat.

Ca semn de prețuire pentru ce a fost Profesorul Nicolae Pârâianu, Facultatea Mecanică a Universității "Dunărea de Jos" din Galați a botezat cu numele său amfiteatrul AN 101 din strada Domnească nr.111.

Profesor Ion Ioniță

10 martie 2014

Surse documentare

- 1) Marian Moșneagu - Dicționarul marinarilor români 2008. Internet
- 2) Mihai Chiriță - Comandorul Inginer Pârâianu Nicolae (1904-1998) - Memoria - revista gândirii arestate, editată de Fundația Culturală "Memoria", sub egida Uniunii Scriitorilor din România. Internet.
- 3) Brezeanu Ioan. Universitatea din Galați: 1948-1990, Istorie și tradiții universitare. Galați: Porto- Franco, [1992]. 379 p.